Ruhsat İptali ve Haklı Beklenti

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu	05.01.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/179	2026/4	5580 SK m.3, 4925 SK m.5, 2577 SK m.49

ÖZET

Kota uygulamasının kaldırıldığı ara dönemde mevzuata uygun başvuruyla alınan iş yeri açma ruhsatının iptali bozulmuştur. Düzenleyici işlemin iptali, ona dayanılarak tesis edilen ve süresinde dava edilmeyen bireysel işlemleri kendiliğinden ortadan kaldırmaz.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/yonetmelik-iptali-ruhsat-hakli-beklenti-danistay-iddk-2026-4/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU 2025/179 E. , 2026/4 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2025/179

Karar No : 2026/4

TEMYİZ EDENLER : I- (DAVALI): ... Bakanlığı

VEKİLİ: Av. ...

II-(DAVALI YANINDA MÜDAHİL): ..

VEKİLİ: Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ... Tekstil İnşaat Sanayi Ticaret Limited Şirketi

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Sekizinci Dairesinin 04/10/2024 tarih ve E:2019/6888, K:2024/5063 sayılı kararının iptale ilişkin kısmının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: 01/07/2018 tarih ve 30465 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 1. maddesi ile bu maddeye dayanılarak Ödemiş ilçesinde verilmiş olan iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının iptali istenilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Sekizinci Dairesinin 04/10/2024 tarih ve E:2019/6888, K:2024/5063 sayılı kararıyla;

Davalı idarenin usule yönelik itirazları kabul edilmeyerek işin esası incelenmiş,

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 1. maddesine, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (r) bendi ile 6. maddesine, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliği'nin 1. maddesi ile 4. maddesinin 1. fıkrasının (f) ve (h) bentlerine atıfta bulunularak;

Dava konusu Yönetmelik'in 1. maddesiyle değiştirilen esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 1., 3., 4., 5., 6. ve 7. fıkraları yönünden;

Dava konusu uyuşmazlığın nüfusa göre açılacak kurs sayısına ve dolayısıyla dava konusu Yönetmelik'in 1. maddesiyle değiştirilen esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 2. fıkrasına yönelik olduğu hususu dikkate alındığında, 01/07/2018 tarih ve 30465 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik'in 1. maddesiyle değiştirilen esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 1., 3., 4., 5., 6. ve 7. fıkraları için davanın ehliyet yönünden reddi gerektiği sonucuna ulaşıldığı,

Dava konusu Yönetmelik'in 1. maddesiyle değiştirilen esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 2. fıkrası yönünden;

Başka bir davacı tarafından, dava konusu Yönetmelik değişikliği ile esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin kısmının iptali istemiyle açılan davada, Dairelerinin 21/09/2022 tarih ve E:2019/3024, K:2022/4983 sayılı kararıyla; özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılışında illerin nüfus sayısının esas alındığı kota uygulamasının kaldırılmasına ilişkin davaya konu düzenlemenin tesis edilmesinde, hukuken geçerli sebeplere dayanılmadığı, yargı kararının uygulandığından bahisle açık hataya düşüldüğü, dava konusu düzenleme sonrası, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliği'nin 06/03/2019 tarih ve 30706 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik'le değişik 6. maddesinde, yargı kararının uygulanması amacıyla yeniden özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılışında illerin nüfus sayısının esas alındığı kota uygulamasına yer verildiği gerekçesiyle iptal kararı verildiği ve bu karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 08/02/2024 tarih ve E:2023/79, K:2024/236 sayılı kararı ile onanarak kesinleştiğinden, davanın bu kısmının konusuz kaldığı ve esasının incelenemeyeceği sonucuna ulaşıldığı,

Davacının Ödemiş ilçesinde verilmiş olan iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının iptali istemi yönünden;

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün... tarih ve ... sayılı yazısında; mesleki yeterlik kursları ile ilgili açıklamalara yer verildiği, ekinde yer alan kontenjan listesinde İzmir ili, Ödemiş ilçesi için 1 adet kurum açılmasının planlandığı ve bu kapsamda davacı şirket adına 19/09/2017 tarihinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlendiği,

Dairelerinin 15/12/2023 tarihli ara kararı ile davalı idareden, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliği kapsamında 01/07/2018 ila 06/03/2019 tarihleri arasında İzmir ili, Ödemiş ilçesinde davacı şirketten başka bir şirkete ve/veya şahsa iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilip verilmediği, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilmişse verilen ruhsatın geçerli olup olmadığı hususlarının sorulması üzerine gönderilen cevabi yazıda; kurucusu ...'in olduğu ... Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursu'na kurum açma izni ve iş yeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlendiği, anılan kurumun halen faaliyette olduğunun bildirildiği,

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarih ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararı ile, idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı ve hilesi hallerinde süre aranmaksızın kanunsuz terfi veya intibaka dayalı ödediği meblağı her zaman geri alabileceği; belirtilen istisnalar dışında kalan hatalı ödemelerin geri alınmasının, hatalı ödemenin ilk yapıldığı tarihten başlamak üzere idari dava açma süresi içinde mümkün olduğu, bu süre geçtikten sonra geri alınamayacağının karara bağlandığı, anılan karar, her ne kadar hatalı terfi ve intibaktan doğan ödemelerin geri alınmasına ilişkin ise de, bu karar ile idari işlemlerin geriye alınmasında uyulması gereken temel ilkeler ortaya konulmuş bulunduğundan, anılan kararın tüm hatalı işlemlerin idarece geri alınmasında da dikkate alınması gerektiği,

Dolayısıyla, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun, idari işlemlerin geri alınması koşullarını da belirleyen bahsi geçen kararında açıklandığı üzere; dava açma süresi içinde, hukuka aykırı tüm işlemlerini geri almaya yetkili olan idarenin, dava açma süresi geçtikten sonra ancak, yok hükmündeki idari işlemleri ile ilgililerin gerçeğe aykırı beyanı veya hilesi nedeniyle veya açıkça hataya düşerek tesis ettiği idari işlemlerini, süre kaydı aranmaksızın geri almasının mümkün olduğu, bu tür işlemlerin ilgililer lehine hak doğurması mümkün bulunmadığı gibi bu nitelikleri itibarıyla istikrar yaratmalarının da mümkün olmadığı, zira kazanılmış hakkın, objektif bir hukuk kuralının kişilere uygulanmasıyla objektif ve genel hukuki durumun kişisel bir işlemle özel hukuki duruma dönüşmesi olduğu,

Bu itibarla, idarelerce tesis edilen işlemlerin, kanunun açık hükmüne aykırı olması halinde, açık hata nedeniyle idarelerce her zaman geri alınabileceği hususunun, 22/12/1973 tarih ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu kararının gereği olduğu,

Kazanılmış hak ise, doğumu anında hukuka uygun olarak tamamlanmış ve böylece kişiye özgü, lehte sonuçlar doğurmuş, daha sonra mevzuat değişikliği veya işlemin geri alınması gibi sebeplere karşın hukuk düzenince korunması gereken hak olarak tanımlanmakla birlikte, mutlak bir ilke olmayıp kamu düzeninin gerekli kıldığı durumlarda kazanılmış haktan söz edilemeyeceği,

01/07/2018 tarih ve 30465 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 1. maddesiyle değiştirilen esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 2. fıkrası yönünden, özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılışında illerin nüfus sayısının esas alındığı kota uygulamasının kaldırılmasına ilişkin düzenlemenin tesis edilmesinde, hukuken geçerli sebeplere dayanılmadığı, yargı kararının uygulandığından bahisle açık hataya düşüldüğü anlaşıldığından, madde hükmündeki değişikliğe istinaden kurucusu ...'in olduğu ... Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursu'nun açılmasında da açık hataya düşüldüğü, ilgili kişinin kazanılmış hakkının bulunmadığı anlaşıldığından, kurucusu ...'in olduğu ... Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursu için İzmir ili, Ödemiş ilçesinde verilmiş olan iş yeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı gerekçeleriyle,

Dava konusu Yönetmelik'in 1. maddesiyle değiştirilen esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 1., 3., 4., 5., 6. ve 7. fıkraları yönünden davanın ehliyet yönünden reddine, 6. maddesinin 2. fıkrası yönünden karar verilmesine yer olmadığına, kurucusu ... olan ... Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursu için İzmir ili, Ödemiş ilçesinde verilmiş olan iş yeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI :

Davalı idare tarafından, dava konusu işlemde kamu yararına, hizmet gereklerine ve hukuka aykırılık bulunmadığı, Daire kararının iptale ilişkin kısmının bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

Davalı yanında müdahil tarafından, davacının bu davayı açmakta hukuki yararının bulunmadığı, Daire kararında bahsi geçen içtihadı birleştirme kararında açık hata tespitinin işlemin muhatabının iyi niyetli olmadığı varsayımına dayandığı, dava konusu iş yeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlenmesinde gerçek dışı beyan ya da hilelerinin bulunmadığı, başvuru tarihi itibarıyla kota uygulaması yürürlükte olmadığından başvurunun hukuka uygun olarak gerçekleştiği, çalışma hakkının yasal dayanak olmaksızın sınırlandırılamayacağı, hukuki güvenlik, istikrar ve haklı beklenti ilkelerine aykırı olan temyize konu Daire kararının bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'NUN DÜŞÜNCESİ: Temyiz isteminin kabulü ile Daire kararının temyize konu kısmının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

01/02/2017 tarih ve 29966 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Mesleki Yeterlilik Kursları Yönetmeliği'nin (05/06/2017 tarih ve 30087 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklikle Yönetmelik'in adı; Millî Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliği olarak değiştirilmiştir.) "Amaç" başlıklı 1. maddesinde "(1) Bu Yönetmeliğin amacı, karayolu yolcu ve eşya-kargo taşımacılık faaliyetleri için öngörülen mesleki yeterlilik eğitimini veren özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının işleyişiyle ilgili usul ve esasları düzenlemektir."; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde "(1) Bu Yönetmelik, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarını kapsar. (2) SRC 5 türü tehlikeli madde taşımacılığına ilişkin özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır."; "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde "(1) Bu Yönetmelik, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine dayanılarak hazırlanmıştır." kurallarına yer verilmiş,

"Özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılması" başlıklı 6. maddesinde; "(1) Kurslara; Kanun, Yönetmelik, Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi hükümleri ve illerin nüfus sayısına göre bu Yönetmelikte belirtilen eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmek üzere en az ön lisans mezunu olan gerçek kişi kurucu adına veya kurucu temsilcisi en az ön lisans mezunu tüzel kişi olan kurucu adına Bakanlıkça kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir.

(2) Merkez ilçe ve ilçelerin nüfusuna göre merkez ilçe ve ilçede açılacak kurum sayısı belirlenirken Türkiye İstatistik Kurumunun her yıl belirlediği sayılar esas alınır. Nüfus sayısı;

a) 300.000'in altında olan her il için 3,

b) 300.000'den fazla olan illerde ise ilk 300.000 nüfus için 3 ve sonraki her 200.000 nüfus için ilave 1 kurs açılmasına izin verilir. Toplam nüfusu 50.000'in altında olan ilçelerde ise kurs açılamaz.

(3) Nüfusu azalan il/ilçelerde, mevcut kurslar faaliyetlerine devam eder. Ancak bu il/ilçelerdeki kursların herhangi bir nedenle kapatılması halinde yeni kurs açılması ikinci fıkra hükümlerine göre belirlenir.

(4) Bakanlıkça her yıl kurs açılacak il ve ilçeler Genel Müdürlüğün internet sayfasında ilan edilir. Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen kurucu veya kurucu temsilcisine ait şartları taşıyanlardan kurs açmak isteyenler, ilan tarihinden itibaren bir ay içerisinde; kurs açmak istediği il ve ilçeyi, kurucu veya kurucu temsilcisinin kimlik, adres, iletişim ve öğrenim durumu bilgilerini, Genel Müdürlüğün internet sayfasında yer alan başvuru ekranından girerek müracaat eder. Başvurular ilan tarihinden itibaren bir yıl geçerlidir.

(5) Genel Müdürlükçe ilk müracaat eden kurucu veya kurucu temsilcisine ait kimlik bilgileri, öğrenim durumu ve adli sicil sorgulaması yapılır. Sorgulama sonucunda kurs açmasında sakınca görülmeyen müracaat sahibine, Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen belgeleri

üç ay içerisinde tamamlayıp il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne vermesi gerektiği yazı ile bildirilir. Kurs açılacak il/ilçe milli eğitim müdürlüklerine de durum yazı ile bildirilir. Kurs açmak üzere müracaat eden kurucu veya kurucu temsilcisi verilen süre sonuna kadar belgelerini eksiksiz olarak teslim etmezse veya il/ilçe millî eğitim müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda belgelerinin ilgili mevzuata uygun olmadığı tespit edilirse bu durum yazı ile müracaat sahibine bildirilir ve yazı ekinde belgeler iade edilir. Ayrıca konu hakkında Genel Müdürlüğe bilgi verilir. Bu kurucu veya kurucu temsilcisine iki yıl süre ile kurs açmak için Genel Müdürlüğün internet sayfasında yer alan başvuru ekranı girişine izin verilmez.

(6) Genel Müdürlüğün internet sayfasında yer alan başvuru ekranına aynı il veya ilçe sınırları içinde birden fazla kurs açma müracaatı olması durumunda, müracaat eden farklı kişiler ilk müracaattan itibaren sıralanarak farklı kişiler tarafından açılacak kurs sayısı kadar müracaat edilmesi halinde tümüne, farklı kişiler tarafından açılacak kurs sayısından fazla müracaat edilmiş olması halinde ise başvuru sırasına göre beşinci fıkra hükümleri doğrultusunda işlem başlatılır. Müracaat edenlerin belgelerinin iade edilmesi durumunda sırasıyla sonraki müracaat edenler için aynı işlem uygulanır.

(7) Kurs açılabilmesi için en az üç derslik bulunması gerekir. Kurs binasında aranacak diğer şartlar Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesine göre belirlenir." hükmü yer almıştır.

Söz konusu düzenlemede öngörülen kursların, il/ilçe nüfuslarına göre belirlenen sayılarda açılacağına (kota uygulaması) ilişkin kurala istinaden Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün... tarih ve ... sayılı yazısı eki "kontenjan listesi"nde 131.728 nüfuslu İzmir ili, Ödemiş ilçesinde açılması planlanan kurum sayısı (1) olarak belirlenmiş ve bu kapsamda "... Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursu" için kurucu .... adına 14/07/2017 tarihinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmiş, söz konusu kursun 06/09/2017 tarihinde davacı şirkete devredilmesi üzerine de davacı adına 19/09/2017 tarihinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmiştir.

Yukarıda aktarılan Yönetmelik'in 6. maddesinin 5. fıkrası ve buna bağlı olarak 17/03/2017 tarihinde yapılan başvuruların Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünce kabulüne dair işlemlerin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada; Danıştay Onbeşinci Dairesinin 01/02/2018 tarih ve E:2018/3 sayılı kararıyla, kurs açma izni için başvuruların değerlendirilmesinde internet ortamında başvuruculara müracaat zamanını esas alan düzenleme yönünden yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.

Bu karar üzerine davalı idarece 01/07/2018 tarih ve 30465 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan davaya konu Milli Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 1. maddesi ile esas Yönetmelik'in 6. maddesinin 1. fıkrası; "Kurslara; en az ön lisans mezunu gerçek kişi kurucu veya kurucu temsilcisi en az ön lisans mezunu olan tüzel kişi adına Kanun, Yönetmelik ve Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi hükümleri doğrultusunda kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir." şeklinde değiştirilmiş, 2., 3., 4., 5. ve 6. fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve 7. fıkrasının 1. cümlesi "Özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları kullanım hakkının tamamı kuruma ait müstakil binalarda açılır." şeklinde değiştirilmiştir.

Anılan değişiklikte yer alan asıl Yönetmelik'in 6. maddesinin "ikinci, üçüncü (...) fıkraları yürürlükten kaldırılmış" ibaresinin iptali istemiyle açılan davada ise, Danıştay Onbeşinci Dairesinin 18/12/2018 tarih ve E:2018/3376 sayılı kararı ile "Dairelerince verilen yürütmenin durdurulması kararının Millî Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 5. fıkrasına ilişkin olduğu, davaya konu özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılışında illerin nüfus sayısının esas alındığı kota uygulamasının kaldırılmasına ilişkin olmadığı ve anılan kararın Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 02/07/2018 tarih ve YD İtiraz No:2018/180 sayılı kararı ile kaldırıldığı; bu bağlamda özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılışında illerin nüfus sayısının esas alındığı kota uygulamasının kaldırılmasına ilişkin davaya konu düzenlemenin tesis edilmesinde, hukuken geçerli sebeplere dayanılmadığı, yargı kararının uygulandığından bahisle açık hataya düşüldüğü, nitekim 06/03/2019 tarih ve 30706 sayılı Yönetmelik değişikliği ile Millî Eğitim Bakanlığı Özel Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursları Yönetmeliği'nin 6. maddesinde, yargı kararının uygulanması amacıyla yeniden özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılışında illerin nüfus sayısının esas alındığı kota uygulamasına yer verildiği" gerekçesiyle yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir (Devam eden yargılama sürecinde Danıştay Sekizinci Dairesinin 21/09/2022 tarih ve E:2019/3024, K:2022/4983 sayılı kararıyla aynı gerekçe ile düzenlemenin iptaline karar verilmiş ve bu karar Kurulumuzun 08/02/2024 tarih ve E:2023/79, K:2024/236 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir).

Davacı şirket tarafından, 01/07/2018 tarih ve 30465 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik'in 1. maddesi ile bu maddeye dayanılarak kota uygulamasının kaldırıldığı dönemde İzmir ili, Ödemiş ilçesinde verilen iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının (Dairece verilen 15/12/2023 tarihli ara kararına istinaden davalı idarece gönderilen belgelerden 01/07/2018 ila 06/03/2019 tarihleri arasında kurucusu ... olan "... Ulaştırma Hizmetleri Mesleki Eğitim ve Geliştirme Kursu"na kurum açma izni ve iş yeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlendiği ve kurumun halen faaliyette olduğu bildirilmiştir.) iptali istemiyle temyizen incelenen dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesinde, "Bir kurumda öğretime başlayabilmek için kurum açma izni alınması zorunludur. İzin başvuruları ilgili millî eğitim müdürlüğüne yapılır. Valilikçe yapılan inceleme sonucunda açılması uygun görülen okullar dışındaki kurumlara kurum açma izni verilir. Valilikçe açılması uygun görülen okullara ilişkin başvurular ise kurum açma izni verilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Kurum açma izni talebinin valilikçe reddedilmesi hâlinde, kurucu veya kurucu temsilcisi tarafından taleplerinin reddine ilişkin işlemin tebliğinden itibaren onbeş iş günü içinde Bakanlığa itirazda bulunulabilir. İtiraz, Bakanlıkça onbeş iş günü içinde karara bağlanır. Kurum açma izni alınmadıkça, kuruma öğrenci kaydı yapılamaz. Kurum açma izni verilmesi, binanın kullanılış amaçlarına ve Bakanlıkça belirlenen standartlara uygun ve yeterli bulunmasıyla birlikte aşağıdaki şartların yerine getirilmesine bağlıdır:..." hükmüne yer verilerek devamında, kurum açma izni ve kurucu/kurucu temsilcisinin nitelikleri ve kurum binaları ile ilgili kurallara yer verilmiştir.

20/03/2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı, her derece ve türdeki özel öğretim kurumlarının açılış ve işleyişiyle ilgili usul ve esasları düzenlemektir." hükmüne, "Kurum açma" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasında, "Kanunun 3 üncü maddesi hükmü doğrultusunda özel öğretim kurumlarına kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilir." kuralına, 2. fıkrasında ise gerekli bilgi ve belgelere yer verilmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun "Yetki belgesi alma zorunluluğu ve taşıma hizmeti" başlıklı 5. maddesinde; "Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur. Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yetki belgesi alınabilmesi için taşıma işleri işletmecilerinin mesleki saygınlık, mali yeterlilik ve mesleki yeterliliğe sahip olması gerekmektedir. (Ek cümle: 23.01.2008 - 5728 S.K/Madde 516) Ayrıca, karayoluyla yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde kullanılan ticari araçlarda çalışan şoförlerin, sürücü mesleki yeterlilik belgesi almaları zorunludur. Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."; "Yönetmelik" başlıklı 34. maddesinde; "Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde; a) (Değişik bend: 06.02.2014 - 6518 S.K/Madde 60) Taşımacılık faaliyeti yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerde aranacak şartlar, verilecek yetki belgeleri, mesleki yeterlilik belgeleri ve taşıt kartları ile diğer belge ve hizmetlerin ücret, süre, kapsam, tür ve şekilleri, her belge türü için gerekli olan taşıt kapasiteleri, taşıtların yaşı, nitelikleri, istiap hadleri ve terminal hizmetlerinde öngörülecek hususları, (...) h) Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer esas ve usulleri, (...) düzenleyen yönetmelikler Bakanlıkça hazırlanarak Resmi Gazetede yayımlanır." kuralları yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti, bir hukuk devleti olarak nitelendirilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinin unsurlarından biri olan "hukuk güvenliği", diğer bir ifadeyle "güvenin korunması ilkesi"; ilgilinin mevcut hukuki durumunun süreceğine olan güveninin zedelenmemesi anlamına gelir. Güvenin korunması, her zaman mevcut bir hukuki durumun dokunulmazlığı anlamında olmasa da her düzenleme değişikliğinde idarenin göz önünde bulundurması gereken bir ilkedir.

Bu yönüyle, hukuk devletinin önemli bir unsuru olarak hukuk güvenliği, yalnızca hukuk düzeninin değil, aynı zamanda belirli sınırlar içinde, bütün Devlet faaliyetlerinin az çok, önceden öngörülebilir olması anlamını da taşır. Hukuki güvenlik sadece bireylerin devlet faaliyetlerine duyduğu güveni değil, aynı zamanda yürürlükteki mevzuatın süreceğine duyulan güveni de içerir.

Diğer yandan, gerek yargı kararları, gerek öğretideki ortak tanımlamalara göre "haklı beklenti"; idarenin bir düzenlemesine ya da uzun süren bir uygulamasına güvenerek bireylerin lehlerine olan

bir sonuca ulaşabileceklerini ümit etmeleridir. Yeni düzenlemenin hukuki istikrarı bozmaması, hakların kullanılmasını zorlaştıracak ya da doğmuş olan hakların hiçe sayılması anlamına gelecek şekilde olmaması gerekmektedir. Bununla birlikte, haklı beklentinin korunması, idarenin takdir yetkisini kullandığı alanlarda söz konusu olduğundan, kamu yararının ağır bastığı durumlarda haklı beklentiden söz edilemeyeceği ve idarenin eşitlik ve adalet ilkesine aykırı uygulamalarının haklı beklenti yaratmayacağı da tartışmasızdır.

01/02/2017 tarih ve 29966 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik'in 6. maddesinde, özel ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kurslarının açılmasına, il/ilçe nüfus sayıları dikkate alınarak izin verileceği düzenlenerek kota uygulamasına geçilmiş, yaklaşık 1,5 sene uygulanan kota uygulaması, 01/07/2018 tarih ve 30465 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Kota uygulamasının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin düzenlemenin iptali istemiyle açılan davada, Danıştay Onbeşinci Dairesinin 18/12/2018 tarih ve E:2018/3376 sayılı kararı ile, dava konusu düzenlemenin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiş ve bu karar davalı idareye 08/02/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Anılan yargı kararı üzerine davalı idare tarafından, 06/03/2019 tarih ve 30706 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile asıl Yönetmelik'in 6. maddesi yeniden düzenlenerek yürürlükten kaldırılan kota uygulaması yeniden hayata geçirilmiş ve asıl Yönetmelik'in geçici 3. maddesi değiştirilerek, kota uygulamasının yürürlükte olmadığı dönemde (01/07/2018-06/03/2019) kurs açmak üzere başvuru yaptığını belgeleyen kişiler yeniden uygulamaya konulan kota uygulamasından muaf tutulmuşlardır.

Bir düzenleyici işlemin yargı yerince yürütmesinin durdurulması veya iptal edilmesi, düzenlemeyi tesis edildiği tarihten itibaren hukuk aleminden kaldırsa da, bu hukuki durumun; o düzenleyici işleme dayanılarak tesis edilen ve süresinde dava konusu edilmeyen veya dava konusu edilerek haklarında ret kararı verilen bireysel işlemleri, hukuk aleminden kendiliğinden kaldırmayacağı, İdare Hukukunun bilinen ilkelerindendir. Söz konusu ilkeyi Gözübüyük "... Düzenleyici bir işlem iptal edilmiş ise iptal edilen düzenleyici işleme dayanılarak, iptalden önce yapılmış olan bireysel işlemler bundan etkilenmezler. Bunların da iptali isteniyorsa süresi içerisinde iptalleri için dava açılması gerekir..." (Gözübüyük, Ş., Yönetsel Yargı, 7. Baskı, S Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara 1990, s.224); Özeren ve Bayhan da "...İptal kararından önce o yönetmeliğe dayanılarak tesis edilip bireysel hukuki durumlara dönüşmüş bulunan işlemler varlıklarını korurlar. Bunları yok saymak hukuken olanaksızdır..." (Özeren. A., Bayhan T., İdari Yargı Kararlarının Uygulanması, Kasım 1992, s.49) şeklinde ifade etmişlerdir.

Bu kapsamda, müdahil adına düzenlenen iş yeri açma ve çalışma ruhsatının dayanağını teşkil eden düzenleyici işlem yargı kararı ile iptal edilmiş ise de; iptal edilen soyut nitelikteki düzenlemenin uygulanması kapsamında tesis edilen tüm bireysel işlemleri doğrudan hukuka aykırı hale getirmediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Zira, kota uygulamasının yürürlükte olmadığı dönemde, mer'i mevzuat hükümlerine göre kurs açmak için mevzuatta belirtilen koşulları yerine getirerek gerekli başvuruları yapan, yatırımlarını bu

alana yönlendiren ve faaliyete başlayan kişilerin, faaliyetlerinin devamı yolunda haklı beklentilerinin korunması gerekmektedir.

Uyuşmazlık konusu olayda da, müdahil tarafından, kota uygulamasının yürürlükte olmadığı dönemde (01/07/2018 - 06/03/2019), mevzuatta kurs açmak için aranan şartlar yerine getirilerek (depreme dayanıklılık raporu, itfaiye uygunluk raporu, kurs açılacak binanın çevre ve insan sağlığına uygunluğuna ilişkin rapor, kira sözleşmesi, yapı kullanma izni, vergi levhası ve diğer belgeler temin edilerek) 09/10/2018 tarihinde Ödemiş Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne kurum açma başvurusunda bulunulduğu, İzmir Valiliğinin ... tarih ve ... sayılı yazısı ile görevlendirilen maarif müfettişlerince yapılan inceleme üzerine hazırlanan rapora istinaden de 26/11/2018 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünce müdahil adına iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda kota uygulamasının yürürlükte olmadığı dönemde, mevzuata uygun biçimde yapılan başvuruya istinaden ve söz konusu dönemde yürürlükte olan mevzuata uygun olarak düzenlenen iş yeri açma ve çalışma ruhsatında hukuka aykırılık, bu ruhsatın iptali yolundaki Daire kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idare ile davalı yanında müdahilin temyiz istemlerinin kabulüne;

2. Yukarıda özetlenen gerekçeyle davanın kısmen ehliyet yönünden reddine, kısmen karar verilmesine yer olmadığına, kısmen iptale ilişkin Danıştay Sekizinci Dairesinin 04/10/2024 tarih ve E:2019/6888, K:2024/5063 sayılı kararının temyize konu iptale ilişkin kısmının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Daireye gönderilmesine,

4. Kesin olarak, 05/01/2026 tarihinde oybirliği ile karar verildi.